

BÁBOLNA Tetra-H

Kettős hasznosítású hibrid

Nevelési és tojástermelési TECHNOLÓGIA

Hegedűs Zsolt

Bábolnai Naposcsibe Márkabolt
6000 Kecskemét, Budai hegy 121.
Tel: 76/ 703-686 *Fax:* 76/ 703-687
Mob: 20/ 941-5540

Karácsonyi Gyuláné

Bábolnai Naposcsibe Márkabolt
6000 Kecskemét, Kerkápoly u. 12.
Tel: 76/ 411-023 *Mob:* 20/ 348-4026

H&H Csibe Kecskemét

Email: farm@HegeNet.hu

Honlap: www.HegeNet.hu

A kiadványt az eredeti „Bábolnai nevelési technológia” alapján
Hegedűs Krisztián készítette 2000-ben, javította 2004-ben. /Ver.1.4/

1 Bevezetés

Bábolna a baromfihús- és tojástermelésben kiváló eredményeket ért el és termelési rendszereinek Biterjesztésével számos országban elősegítette a baromfitenyésztés és termék-előállítás mennyiségi és minőségi fejlődését. Az elterjesztett rendszerek fontos alapelemét képezik a termelésben már jól ismert és bevált TETRA hús- és tojóhibridek.

Számolni kell azonban azzal a tényezővel, hogy a nagyüzemi termelés mellett a baromfitartásban továbbra is jelentős szerepet játszik a kistermelés, a háztáji baromfitartás.

A háztáji termelés fogalomköre nemcsak a mezőgazdasági dolgozók melléktevékenységét foglalja magában, hanem az iparban, egyéb ágazatokban dolgozók, községekben és kertvárosokban lakók, udvarral, kerttel, állattartási épülettel rendelkezők otthoni, kiegészítő tevékenységét.

A háztáji termelés epedeti, hagyományos colja a termékek önfogyasztásra

történő előállítása. Újabb formájában, a termelt főleg értékesítésével a népgazdaság árutermelésének részét képezi. Ugyancsak jelentős szerepe van a növekvő szabadidő hasznos kihasználásában és mellékjövedelem szerzésében. A háztáji termeléssel jól hasznosíthatók a kisebb, elavultnak látszó épületek, helyiségek, de hasznosíthatók a háztájon képződő hulladékok is. Fontos feladat a háztáji termelés modernizálása. Indokolt magasabb termelőképességű tenyészanyag beállítása és ezáltal a kistermelésben levő jelentős tartalékok jobban kihasználásra kerülhetnek. Ezt a célt szolgálta Bábolna részéről a TETRA-H, háztáji, kettős hasznosítású hibridek előállítása.

2 Tetra-H hibridek

2.1 Tetra-H hibridek értékmérő tulajdonságai

A Tetra-H, háztáji, kettős hasznosítású hibrid tartásánál az alábbi eredményeket érhetjük el:

Eredmények

Elhullás, nevelés alatt, 10 hetes korig	2-3%
Elhullás, nevelés alatt, 20 hetes korig	3-4%
Kakasok testtömege 8 hetes korban	1000-1200g
Kakasok testtömege 10 hetes korban	1200-1400g
Kakasok testtömege 12 hetes korban	1500-1700g
Jércék testtömege 20 hetes korban	2000-2200g
Tojástermelés kezdete	21-22. élethét
50%-os tojástermelés elérése	25-26. élethét
Életkor csúcstermelés elérésekor	28-29. élethét
Tojástermelés 12 termelés hónap alatt	230-250db
Tosástermelés a 12. termelési hónapban	50% körül
Napi takarmányfogyasztás, termelés alatt	125-135g
Átlagos tojástömeg	60-62g
Kifejlett tyúk testtömege	2800-3200g

A háztáji termelésben, a termelés eltérő jellege, a különböző körülmények, férőhelyek miatt egységes technológia kidolgozása nehézkes. Ezért szigorú technológia helyeit technológiai irányelveket közlünk, melyek megvalósítása esetén a Tetra-H hibridekben levő magas termelő képesség érvényre jut.

2.2 Istálló és berendezései

A Tetra-H hibrid kifejlesztésénél figyelembe vettük, hogy a tartáshoz alkalmazott épületek sokfélék, de a nagyüzemi tartási rendszertől többnyire alapvetően eltérnek abban, hogy természetes megvilágításúak és kifutós rendszerűek.

Zárt, vagy félig zárt épület esetén megfelelő a trágyaaknás tartás, amikor a tartózkodási felület mintegy 50%-át trágyaakna képezi.

Az etetőberendezés megválasztásánál lényeges szempont, hogy a takarmány szóródása ne legyen lehetséges, könnyen tisztítható és fertőtleníthető legyen. Ugyanez vonatkozik az itató berendezésekre is.

Naposcsibék részére, főként az első hetekben kiegészítő fűtésről kell gondoskodni. Zárt helyiségeknél pedig mindvégig biztosítani kell a megfelelő szellőzést, ló Levegőt, de egyúttal a huzatmentes légáramlást is.

A tojóidőszakban fontos kiegészítő berendezések a tojófészek. Kedvezően alkalmazhatók a 40-50 cm-es lábakon álló, kb. 30x25x40 cm-es fészkekre osztott egységek. Ajánlatos a fészkekben a 10-12 cm-es küszöb, az alom kikaparásának megakadályozása céljából. 4-5 tyúkra kell egy fészket számítani.

2.3 Előkészület új állomány fogadására

Naposcsibét telepíteni csak kellően előkészített férőhelyre ajánlatos. A helyiség mentes legyen kórokozóktól (baktériumok, penészgombák), mivel a fertőzöttség megnöveli a naposkori elhullást.

Előzetesen a férőhelyen kitrágyázást, takarítást, lemosást kell végezni, majd fertőtlenítés következik. Ezt követően végezhetjük a bealmozást nedvszívó anyaggal (szalma, vagy faforgács).

2.4 Telepítési sűrűség

A megfelelő tömeggyarapodás, illetőleg a későbbi tojástermelés érdekében, ha zárt, vagy félig zárt a tartás, az alábbi telepítési sűrűség javasolt:

1-10 hét: 1 m² nevelési felületre 16-18 csibét telepíthetünk. 10 hetes kortól a kakasok kivágása esetén a megmaradó jércék részére nagyobb terület áll rendelkezésre és így megvalósul ugyanazon férőhelyen 1 négyzetméterre a kb. 8-10 db-os sűrűség.

Tojóidőszakban, kezdetben 1 négyzetméteren 7-8 tyúk, későbbiekben 5-7 tyúk tartása ajánlott (trágyaaknás férőhelyen).

2.5 Etető- és itatótér

A naposcsibék etetése először a kivágott szállítókartonokból, vagy etetőtálcákból történik. Az itatás kúpos önitatóval, 100 csibére 1 tálcát és 1 kúpos itatót használunk. Később 100 állatra 4m etetővályút, vagy 2db köretetőt számítunk (átmérő: 40 cm). Az ajánlott itatótér 1,5m vályú, vagy 1db köritató. A 20. héttől kezdődően az igény megduplázódik, de a kakasok időközi kivágásával az eredeti állomány felére csökken, így lényegében módosításra nincs szükség.

2.6 Hőmérséklet, istállóklíma

Napos korban a csibék hőmérsékleti igénye magas. A problémamentes fejlődéshez feltétlenül 30°C fölötti hőmérséklet szükséges az első napokban. A 4-5. héttől kezdődően a hőmérsékleti igény csökken. Zárt tartás esetében az ammónia képződését szellőztetéssel kell megszüntetni. Az ammónia kötésére alkalmas, ha a trágyaaknába időnként kevés szuperfoszfátot szórunk.

2.7 Takarmányozás

A háztáji baromfitartásban takarmányozás vonatkozásában számos változat lehetséges. Amennyiben teljes táp etetést végeznénk, a következő módszer ajánlott:

1- 4. hét csibetáp

5-20. hét jércetáp

21. héttől tojótáp

Gyakori, hogy háztáji baromfitartásban fele arányban tápot, fele arányban pedig gabonadarát, vagy melléktermékeket etetnek. Az ilyen jellegű takarékos takarmányozás Tetra-H esetében megvalósítható, de az alábbiakra ügyelni kell:

- az első 3-4 héten lehetőség szerint csak tápot etessünk és fokozatosan álljunk rá gyengébb keverékre.

- tojóidőszakban az ásványi anyagok, elsősorban mész pótlásáról gondoskodni kell, részben szemcsézett mészkővel, részben a kereskedelemben kapható ásványi kiegészítőkkal.

2.8 Tápanyag igény

TETRA-H hibridek tápanyag igényére az alábbi számok irányadók:

Tápanyag igény

	1-4 hét	5-20 hét	21. héttől
	Csibetáp	Jércetáp v. házi keverék	Tojótáp v. házi keverék
Nyersfehérje [%]	16-18	12-14	15-17
Energia [MJ/kg]	11-12	10-11	11-12
Kalcium [összes%]	1,0	1,0	3,2
Foszfor [összes%]	0,6	0,6	0,5

2.9 Takarmányozás gyakorlata

A TETRA-H hibridek esetében, a kettős hasznosításnak megfelelően, egymástól eltérő időszakokat különböztetünk meg A nevelés első időszakában mindenképpen a csibék megerősödése a cél, ezért szükséges a jó minőségű csibetáp, illetőleg annak korlátozás nélküli etetése.

A 4-5. héttől történik az átállás jércetápra, vagy gyengébb minőségű házi keverékre. A kakasok tartásánál a jobb tömeggyarapodás a cél, így étvágy szerinti etetés történik. Amennyiben a jércék különvannak tartva, illetőleg a kakasok kivágása után mindenképpen takarékosan, adagolt etetésben kell részesíteni. A túlzott takarmányfelvétel ugyanis kedvezőtlen hatású a tojástermelésre.

2.10 Kakasok tömeggyarapodása és takarmányfogyasztása

A táblázatban vázolt takarmánykeverékek etetése mellett a növendék kakasok takarmányfogyasztása és tömeggyarapodása az alábbiak szerint alakul:

Kakasok testtömeg gyarapodása

Élethét	Átlagos testtömeg [g]	Heti takarmány fogyasztás [g]	Halmozott tak. fogyasztás [g]
1	90	90	90
2	190	190	280
3	350	220	500
4	490	250	750
5	620	280	1030
6	760	320	1350
7	890	370	1720
8	1020	420	2140
9	1160	470	2610
10	1290	500	3110
11	1420	520	3630
12	1550	550	4180
13	1690	570	4750
14	1820	580	5330

A 9-10 héten az 1 kg tömeggyarapodásra felhasznált takarmány még 2,2 - 2,4 kg között van, ezt követően az arány romlik. Igaz, olcsóbb takarmányok felhasználásáról van szó, mégis nagyobb állományoknál 12 - 14. hét után a hizlalás már kevésbé gazdaságos.

2.11 Jércék és tojótyúkók testtömeg fejlődése, takarmányozása

TETRA-H hibrid jércéknél 10. hétfől ajánlott az adagolt, takarékos takarmányozás, mely mellett az alábbi tömegfejlődés várható:

Jércék testtömeg gyarapodása

Élethét	Átlagos testtömeg [g]	Heti takarmány fogyasztás [g]	Halmazott tak. fogyasztás [g]
1-10			3100
11	1100-1300	455	3555
12	1200-1400	455	4010
13	1300-1500	490	4500
14	1400-1600	490	4990
15	1500-1700	525	5515
16	1600-1800	560	6075
17	1700-1900	595	6670
18	1800-2000	595	7265
19	1900-2100	595	7860
20	2000-2200	595	8455

Tojóidőszak kezdetén az adagok fokozatosan növelhetők, egészen 130 g/nap tyúkonkénti adagra. Ennél magasabb takarmány adag semmiképpen sem indokolt, mivel az állatok elhízása a tojástermelés szempontjából káros.

2.12 Állategészségügyi program

Az állatok tartásánál mindenkor szükséges az elővigyázatosság, a fertőző betegségek behurcolásának megakadályozása. Általános érvényű szabály tisztaság, külső környezeti ártalmak távoltartása. Ezen felül ajánlott az alábbi immunizálási program, melyet azonban a helyi állategészségügyi rendelkezésekkel ki kell egészíteni.

Állategészségügyi program

Életkor	Kezelés
I. preventív kezelési program	
10. nap	Pestis elleni immunizálás, La-Sota vírus (ivóvízben)
35. nap	Pestis elleni immunizálás, La-Sota vírus (ivóvízben)
<i>A továbbtartásra szánt jérce, ill. tojóállománynál:</i>	
10. hét	Bronchitis elleni immunizálás (ivóvízben)
14. hét	Baromfihimlő elleni immunizálás (egyedi oltás)
16. hét	AE (fertőző agy- és gerincvelő gyulladás) elleni vakcinázás (ivóvízben)
20. hét	Pestis elleni immunizálás, La-Sota vírus (ivóvízben)
32. 44. 56. hét	Esetleg újabb vakcina itatás pestis ellen
II. vitamin kezelések	
3. nap	antibiotikumos AD3 vitamin itatás
21. nap	AD3 vitamin itatás
10. hét	AD3 vitamin itatás
19. hét	Kezelés orsóférgesség ellen
26. 32. 38. 44. 50. 56. hét	Polyvitamin itatás

2.13 Tojástermelés

Tojástermelés

Élethét	Termelés [%]	Tojás/1 tojó	Élethét	Termelés [%]	Tojás/1 tojó
21	3	0,21	47	75	5,25
22	24	1,68	48	74	5,18
23	44	3,08	49	73	5,11
24	64	4,48	50	72	5,04
25	78	5,46	51	71	4,97
26	83	5,81	52	70	4,90
27	85	5,95	53	69	4,83
28	85	5,95	54	68	4,76
29	85	5,95	55	67	4,69
30	84	5,88	56	66	4,62
31	84	5,88	57	65	4,55
32	84	5,88	58	64	4,48
33	83	5,81	59	63	4,41
34	83	5,81	60	62	4,34
35	83	5,81	61	61	4,27
36	82	5,74	62	60	4,20
37	82	5,74	63	59	4,13
38	81	5,67	64	58	4,06
39	81	5,67	65	57	3,99
40	80	5,60	66	56	3,92
41	80	5,60	67	55	3,85
42	79	5,53	68	54	3,78
43	79	5,53	68	53	3,71

44	78	5,43	70	52	3,64
45	77	5,39	71	51	3,57
46	76	5,32	72	50	3,50
Összesen:					248,63

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés	2
2	Tetra-H hibridek	3
2.1	Tetra-H hibridek értékmérő tulajdonságai	3
2.2	Istálló és berendezései	3
2.3	Előkészület új állomány fogadására	4
2.4	Telepítési sűrűség	4
2.5	Etető- és itatótér	4
2.6	Hőmérséklet, istállóklíma	4
2.7	Takarmányozás	5
2.8	Tápanyag igény	5
2.9	Takarmányozás gyakorlata	5
2.10	Kakasok tömeggyarapodása és takarmányfogyasztása	6
2.11	Jércék és tojótyúkok testtömeg fejlődése, takarmányozása	7
2.12	Állategészségügyi program	8
2.13	Tojástermelés	9